

MISJON PÅ SEKS KONTINENTER

av

EZRA GEBREMEDHIN

Uttrykket «seks kontinenter» angir en endring av misjonens målsetning og område. Vi holder nå kanskje på bevisst å komme bort fra å tenke i kategoriene «utsendelse» og «mottagelse», for å vende tilbake til det bibelske mønster. Det er spørsmål om misjon i betydning av en virksomhet som skal utføres og fullføres *blant alle folk*, også blant dem som tradisjonelt har vært betraktet som kristne.

Dersom vi tar vårt emne alvorlig, betyr det at vi begynner å innse at hedenskap og vantro ikke har bestemte nasjonale og kulturelle grenser. Vi er i ferd med å føre inn en profetisk dimensjon i misjonsoppdraget.

En diagnose

Kirkens første oppgave er å stille en riktig åndelig diagnose av dagens verden. Det er selvsagt en enorm oppgave, som bærer i seg faren for forenklinger. Men siden misjonen gjelder hele verden, må diagnosen også stilles for hele verden. En misjonerende kirke må søke en passende måte å forkynne loven på, før den kan tilby evangeliet.

Enkelt uttrykt er verdens åndelige sykdom i dag en følge av synd mot det første bud. Denne synd fører videre til synd mot de øvrige bud. Adam og Eva aksepterte et alternativ til Guds ords autoritet. Og med dette ble syndens sluser åpnet. Avgudsdyrkelsen var også den synd som profetene stadig kjempet mot i det gamle Israel. Dyrkelsen av falske guder er i dag roten til individuelle, sosiale og nasjonale problemer på de seks kontinenter.

I profeten Jeremias' bok leser vi bl. a.:

«Derfor vil jeg fremdeles gå i rette med eder, sier Herren; ja,

med eders barnebarn vil jeg gå i rette. Dra over til kitteernes øer og se, og send bud til Kedar og gi nøie akt og se om noget sådant er skjedd! Har vel et hedningefolk byttet bort sine guder, enda de ikke er guder? Men mitt folk har byttet bort sin ære mot det som ikke kan hjelpe. Forskrekkes, I himler, over dette, og gys, bli storlig forferdet, sier Herren. For to onde ting har mitt folk gjort: Mig har de forlatt, kilden med det levende vann, og hugget sig ut brønner, sprukne brønner som ikke holder vann.» (2:2-13.)

Tiden er kong Josias' regjeringstid omkring år 626 f.Kr. Gud appellerer gjennom sin budbærer Jeremias, slik Gud alltid har gjort før han har avsagt dom over sitt folk. Kittin er en by på Kypern. I Jeremias' tale ser det ut til at den representerer vesten, mens Kedar representerer østen. Gud sier i virkeligheten: «Gå mot øst og mot vest og se selv! Har det noen sinne hendt at en slik vantro er kommet til uttrykk?»

Hva er det Gud klager over gjennom sin profet? To onde ting nevnes. Israel har forlatt Gud, kilden med det levende vann. Det er det mest alvorlige. Og Israel har laget seg avgudsbilder, «sprukne brønner som ikke holder vann». Det underlige var at ikke en gang hedningene hadde begått en slik vantro handling og gjort et slikt tåpelig bytte.

Gud synes å si at Israel har forlatt ham til tross for alt det han har gjort. Han minner om den godhet han har vist like fra den dag folket ble ført ut av Egypt og like til det kunne oppgi sine telt og bosette seg i fred og velstand. Denne utakknemlighet gjør Israels avgudsdyrkelse særskilt alvorlig. Det gjaldt ikke bare et tilfeldig frafall fra den Gud man hadde lært å kjenne. Det var å svike den Gud som faktisk hadde gjort Israel til det det var. Det var å glemme et kjærlighetens verk som det ikke var noe side-stykke til. Israels synd var heller ikke begått av fysisk utplyndrede. Det var en synd som fulgte av velstand, av å ha det jordisk trygt og godt.

Også Amos' anklage mot Israel handler om det gale i Israels valg. Om avgudsdyrkelsen hadde innebåret et skritt i retning av krefter jevnbyrdige med Gud, så hadde den i noen grad i hvert fall vært logisk, menneskelig sett. Men det fantes ingen mulighet

til å foreta en slik sammenlikning. Kontrasten mellom Gud og hedningenes guder fremheves for oss med uttrykk som «kilden med det levende vann» og «sprukne brønner». Bildet av en kilde med friskt, rent, rinnende vann — helt uunnværlig for livet — konfronteres med bildet av en susterne laget av mennesker, en susterne som lekker, og med stillestående, grumset vann.

Dette var i og for seg ikke noe nytt. Historien begynte allerede i Edens hage. Beretningen om syndefallet er beretningen om *aksepteringen av et alternativ til Gud og hans Ord*. Bibelen bruker fargerike bilder for å vise hvilken troløshet avgudsdyrkelsen er. Bildet av husbonden og vingården, hyrden og fårene, bruden og brudgommen anvendes for å understreke profetenes budskap. Avgudsdyrkelsen skildres som sure druer på vintreet, som det å forlate hjorden eller å drive hor. Paulus, som skulle dø som martyr i Rom, så på avgudsdyrkelsen som kilden til all synd. I innledningen til Romerbrevet har han, med utgangspunkt i avgudsdyrkelsen en utførlig fortegnelse over synder (1:23-32).

De kristne i den eldste kirke måtte stadig kjempe med avgudsdyrkelsens problem. De romerske keisere kunne ikke tåle at Kristus ble kalt Herre. De kristnes reaksjon på keiserens utfordring ble vannskillet mellom frafall og dyrekjøpt standhaftighet.

I våre dager blir den likefremme avgudsdyrkelse — dyrkelse av kjepper og steiner — stadig mer sjelden. Og så tror vi at avgudsdyrkelsen ikke lenger er et problem. Men den er fremdeles grunnsynden, selv om den fremtrer i mer subtile former. At det ikke finnes gudebilder av tre og stein burde drive oss til et studium av den avgudsdyrkelse i vår tid som det er så vanskelig å komme inn på. Å avdekke denne synd hos den enkelte og i fellesskapet kunne kanskje gi oss en plattform som vi kan forkynne loven fra, på en måte som er relevant for hele verden. Avgudsdyrkelsen er de seks kontinenters problem i dag.

Det er blitt sagt at det onde er det avsporede gode. Det ligger en dyp sannhet i dette. Ikke noe sted er det mer påtagelig at det er så, enn innen de livsområder som har med vår identitet å gjøre: vår nasjon, vår rase, vår stamme, vår samfunnsgruppe osv. Dette er strukturer hvor ondt og godt kan være slik sammenve-

vet at det bare er noen ganske få som kan finne ut av det.

Vi har i friskt minne Det tredje rike og Hitlers nasjonalsosialisme. Det finnes fremdeles millioner av mennesker som direkte fikk stifte bekjentskap med de «sprukne brønner» som tok Guds plass. De av oss som bare har lest om nazismen og de lidelser den førte med seg for det tyske folk og for Europa, bever ved den minste mistanke om at noe liknende skulle skje et annet sted i verden.

«Rasediskriminering» og «apartheid» er blitt vanlige ord over hele verden. Neppe noen kan gjøre bruk av dem uten å velge side. Disse ord vekker følelser av hat, bitterhet og avsky hos mange. De minner oss om den gjæring og omveltning som land som USA og Syd Afrika opplever. De fester vår oppmerksomhet på den avgud på hvis alter godviljens menn som f.eks. Martin Luther King er blitt ofret.

Minnet om Biafra er der fremdeles. Vi står overfor stammemotsetningenes problem. Ingen kan nekte på at stammen med sin oppdeling og sine restriksjoner preger afrikanerens liv som helhet. I mange tilfeller følger disse problemer med inn i kirken. Her er nok et tilfelle der en avgud truer med å lamme den første iver og energi i afrikanske stater som nylig har fått sin frihet, og i kirker som ble til bare for kort tid siden.

Den industrielle revolusjon har uten tvil medført mange vel-signelser, men den har også skapt griskhet, både på det nasjonale og det internasjonale plan. Raseproblemet i USA f.eks. kan betraktes som et resultat av pengebegjær hos forretningsmenn og plantasjeiere, som overførte hele stammer av afrikanere til det nye kontinent, som arbeidskraft i foretagender hvor fortjeneste i løpet av kort tid var viktigere enn respekt for mennesker.

De mange diskusjoner i evangeliene mellom Jesus og fari-seerne, viser at religion og religiøse systemer kan brukes til å stenge Gud ute. At vår tro og våre religiøse systemer har en hel del å gjøre med vår identitet, forklarer hvorfor vi bruker dem som et middel til å beskytte oss mot ethvert forsøk fra Guds side på radikalt å gjøre oss til disipler.

Jeg nevner videre fristelsen til å gjøre bruk av det kristne

budskap til å støtte opp under ens spesielle synspunkter i filosofi og politikk. I slike tilfeller manipuleres det i den grad med kristendommen at den blir en avgud. Noe annet blir viktigere for oss og tar Guds plass.

Avgudsdyrkelsen kan opptre i mange forkledninger. Den vil alltid være der og kan ikke utryddes. Dens frukter er bitre, fordi alle guder uten Gud er tyranner. Det er overbevisningen om at avgudsdyrkelse er synd, som kanskje kan bane vei for evangeliet på alle seks kontinenter i vår tid.

Guds gave

Å vise verden hvor roten til dens problem ligger, er det første. Det neste må nødvendigvis bli at vi forkynner løsningen på problemet, den dyptgående løsning som kristendommen tilbyr. Om grunnspørsmålet er avgudsdyrkelsen, dette å være skilt fra Gud, hva kan da lede mennesket tilbake til Gud? Evangeliet er budskapet til de seks kontinenter!

At evangeliet gjelder alle land, understrekes ikke bare i misjonsbefalingen (Mt. 28:18-20), men også i beretningen om pinsen (Ap.gj. 2:1-41). Når dette verdensløp er endt, skal også folk fra alle land prise Gud og Lammet (Åpenb. 7:9-10). Fra den nye tid tok til, dvs. fra Kristi fødsel, og til historien tar slutt, er dette siktepunkt og oppgave for oss: at alle må bli frelst.

I sin tale på pinsedagen sa Peter det slik:

«Denne Jesus opreiste Gud, som vi alle er vidner om. Etterat han nu er ophøiet ved Guds høire hånd og av sin Fader har fått den Hellige ånd, som var lovt, så utgjød han dette som I både ser og hører. For David fór ikke op til himmelen, men han sier selv: Herren sa til min herre: Sett dig ved min høire hånd, til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter! Så skal da hele Israels hus vite for visst at Gud har gjort ham både til Herre og til Messias, denne Jesus som I korsfestet. Men da de hørte dette, stakk det dem i hjertet, og de sa til Peter og de andre apostler: Hva skal vi gjøre, brødre? Peter sa da til dem: Omvend eder, og enhver av eder la seg døpe i Jesu Kristi navn til syndenes forlatelse, så skal I få den Hellige Ånds gave! For løftet hører eder

til og eders barn og alle dem som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller til» (Ap.gj. 2:33-39).

Hva er evangeliet? Hva er frelse i dag? I Peters tale, slik den er gjengitt ovenfor finnes to grunntrekk: omvendelse og dåp – og tilbud om syndenes forlatelse og Den hellige ånd.

Oppfordringen til omvendelse er en oppfordring til dom over seg selv. Det er å sette punktum for all egenrettferdighet. Det er å si et betingelsesløst ja til Guds bedømmelse av min situasjon. Omvendelsen fører oss helt tilbake til Eden. Det var der egenrettferdigjørelsen begynte. Det var der mennesket avviste Guds bedømmelse. Det ansvar det dermed tok på seg, kan ingen makt i verden fritta det for. Å omvende seg er å stå alene og forsvarsløs overfor Gud. Det er å erkjenne med David at den grunnleggende synd bak alle synder er synden mot Gud (Salm. 51).

Omvendelse vil si å felle dommen over seg selv. Men det er en dom som felles i Guds nærvær. Det er stor forskjell på den skyld som oppleves i ytterste ensomhet, og den skyld som erfares i Guds nærvær. «Bedrøvelsen efter Guds sinn virker omvendelse til frelse, som ingen angrer, men verdens bedrøvelse virker død,» heter det i 2. Kor. 7:10. Menneskets samvittighet lengter etter den domstol fra hvilken dommens og forlatelsens ord lyder fra en barmhjertig Gud. For dem som ikke tror, er dommersetet tomt. Helbredelsen ligger i omvendelsen til Gud og i erfaringen av forlatelse.

Omvendelse er å komme tilbake til Gud og betale prisen for dette. Det er ingen billig løsning på det problem som heter menneskets fremmedgjørelse. Omvendelse er å våge å komme ut i lyset og erkjenne sitt åndelige nederlag. Det er på sett og vis et spørsmål om å dø.

Men omvendelsen koster også Gud noe, ja, meget. Muligheten til omvendelse og forlatelse grunner seg på den Uskyldiges lidelse og død, slik denne sannhet fremstilles for oss f.eks i 1. Pet. 1:18-19:

«For I vet at I ikke med forgjengelige ting, gull eller sølv, blev løskjøpt fra eders dårlige ferd, som var arvet fra fedrene,

men med Kristi dyre blod som blodet av et ulastelig og lyteløst lam.»

I de senere år er kirken fra flere hold blitt anklaget for å stille seg utenfor menneskeslektens lidelse og nød. Kirken er blitt beskrevet som en som forvalter ideer som den selv ikke har kunnet virkeliggjøre gjennom delaktighet med mennesker som har det vanskelig. Kirken anklages kort sagt for bristende solidaritet med menneskeslekten.

Evangeliet er et budskap som taler om det enestående initiativ Gud tok da han gikk inn i vår slekt og gjorde seg til ett med den. Evangeliet er budskapet om inkarnasjonen. Det peker på en vei tilbake til Gud, ikke gjennom en ny filosofi eller en ny livsstil, men gjennom Kristi liv og død. Kristus ble menneske og dermed ett med menneskeslekten. Han er mennesket for andre.

Et evangelium uten budskapet om korset er bare en ny livsanskuelse uten kraft. Kanskje det var dette som fikk Paulus til å si: «For jeg ville ikke vite noget iblandt eder uten Jesus Kristus og ham korsfestet» (1. Kor. 2:2). Muligheten til omvendelse og forlatelse grunner seg på Jesu Kristi liv og død. I dåpen aktualiseres vår identifikasjon med Kristus i forlatelse og nytt liv.

Da Jesu jordiske gjerning tok til, senket Den hellige ånd seg ned over ham som en due (Mt. 3:16). Den hellige ånd er med helt fra innledningen til det drama som menneskeslektens gjenopprettelse utgjør.

Den første dramatiske forkynnelse av evangeliet om oppstandelsen kom like etter at Den hellige ånd var blitt gitt til en flokk av redde og forvirrede disipler (Ap.gj. 2:14-40). Det var til dem som hørte evangeliet, Den hellige ånds gave ble tilbudt.

Apostlenes Gjerninger og brevene gir oss visshet for at den nye dimensjon som de som omvendte seg og trodde, gikk inn i, karakterisertes av Åndens virksomhet. Kristelig liv var et liv i Ånden. Dette liv har som sin kontrast livet «i kjødet», dvs. det liv som mennesket uten Kristus lever, uten hensyn til graden av godhet eller ondskap.

Mennesket er i Kristus kalt til å møte livet, ikke i egen kraft, men med den visshet og makt som Ånden gir. Åndens gave er

også utrustning av de troende med ulike nådegaver, som skal brukes i oppbyggingen av Kristi kirke til et redskap for menneskeslektens frelse.

Mennesker har aldri manglet idealer eller råd til å leve etter. Men det har ikke kunnet eller villet gjøre det gode. Den hellige ånd, slik han forkynnes i evangeliet, er nøkkelen som gir løsnin-gen på dette menneskelige dilemma (Fil. 2:13).

Gjengitt etter Småskriftserien Utblick 1971 nr. 1, med tillatelse av redaksjon og forfatter. Til norsk ved O.G.M.